

Творчий тандем Резникович — Мажуга розпочався з вистав «Поворот ключа» М. Кундери, «Йду на грозу» Д. Граніна та «Сто чотири сторінки про любов» Е. Родзинського. Вже від початку Юрій Миколайович заявив про себе як багатогранний актор, якому до снаги не лише складні драматичні ролі, а й комедійні, з глибоким психологічним зануренням та фантастичною пластичною виразністю. За своє творче життя в рідному театрі Юрій Мажуга зіграв понад 100 ролей. Це галерея, сказати б, різновекторних образів. Наразі ж три кити, три вистави, які визначають віртуозність і майстерність психологічної довершеності образів, створених Мажугою, це — Городничий в «Ревізорі» М. Гоголя, Родіон Миколайович у виставі «З вами небезпечно мати справу» за «Старомодною комедією» О. Арбузова та Маріо Антоніотті у виставі «Банківські службовці страшенно темпераментні» І. Тердзолі, Е. Вайме. Всі згадані герої різні і намальовані не тільки різними барвами, а й у різних стилях. Бо Юрій Мажуга — актор істинного і найтоншого перевтілення. Характерність його героїв, зокрема і їхній зовнішній вигляд, досягається складним переключенням ритмів, способів спілкування з людьми, точним виходом на емоційну хвилю персонажа. А результат — відповідні внутрішні, душевні пристосування. Змінюється навіть увесь лад існування героїв.

Багато ролей зіграв Юрій Миколайович і в кіно. Популярність актору принесла роль мільйонера Санько із телесеріалу «Народжена революцією». Сам же актор так охарактеризував свого героя як «маленького Чапаєва». Людина, яка віддана служінню своїм переконанням, внутрішній моралі, покликана підтримувати громадський спокій та мирне життя співвітчизників.

Роботу у театрі і в кіно Юрій Мажуга плідно поєднує з педагогічною діяльністю. З 1975 року він викладає майстерність актора в Київському державному інституті театрального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого (нині — Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого), де набрав свій перший акторський курс. У 1985 році йому було присвоєно вчене звання професора. За період педагогічної діяльності Ю. Мажуга виховав плеяду акторів, які успішно працюють як у театрі ім. Лесі Українки, так і в інших театрах України та ближнього зарубіжжя.

Багаторічна творча діяльність Юрія Миколайовича відзначена високими почесними званнями — в 1971 році йому було присвоєно звання народного артиста України, в 1981 — народного артиста СРСР, в 1983 він став лауреатом Національної премії України ім. Тараса Шевченка. Крім почесних звань, творчість Юрія Миколайовича Мажуги відзначена орденами «За заслуги» II і III ступенів, Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, «Знаком Пошани», Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР та багатьма іншими театральними преміями й відзнаками.

У 1997 році його обрано членом-кореспондентом, а в 2002 — дійсним членом (академіком) Національної академії мистецтв України по відділенню театрального мистецтва.

Акторський досвід, професіоналізм, висока вимогливість до себе, справжній талант, найвища виконавська культура і осяяння високої пристрасті почуттів безперечно вказують на Юрія Миколайовича Мажугу як на великого Майстра сцени.

Людмила САВЧЕНКО
театрознавець

ВОЛОДИМИР МИКИТА До 80-річчя від дня народження

Народний художник України Володимир Васильович Микита увійшов в українське мистецтво на початку 1960-х років. Учень А. Ерделі, Й. Бокшай, Ф. Манайла, Е. Кондратовича, він нині гідно продовжує традиції Закарпатської школи малярства. Художник народився і виріс в родині землеробів у селі Ракошин Закарпатської області, серед чарівної карпатської природи. В житті йому довелося зазнати «принад» і угорської окупації, і радянської колективізації. Але на його дитинство припали й світлі події, коли закарпатські горяни у 1938—1939 роках прагнули створити самостійну Карпатську Україну. Пізніше В. Микита зізнавався, що допомогли йому стати художником, вибитися в люди важке життя і злидні.

Навчався він спочатку в сільській початковій школі, згодом у Мукачівській руській гімназії. 1947 року вступив одразу на третій курс Ужгородського училища прикладного мистецтва, яке закінчив у 1950 році. Саме в той час там і викладали А. Ерделі, Й. Бокшай, Ф. Манайло, Е. Кондратович. По закінченні училища 1950 року склав іспити у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва, але не був зарахований, як сам вважає, через політичну неблагонадійність, адже був сучасником встановлення Карпатської України. Тому змушений був повернутися в село, але невдовзі влаштувався в Ужгородський обласний будинок народної творчості на посаду ме-

тодиста, де працював до призову у військо. Служив з 1951 по 1954 рік на острові Сахалін, бо саме в ті краї найчастіше посілали юнаків із Західної України, а з Росії — в Галичину та Закарпаття. Після демобілізації його прийняли на роботу в Закарпатські художньо-виробничі майстерні Художнього фонду, де він працював до виходу на пенсію 2001 року.

Від початку активного творчого життя В. Микита утверджувався як майстер тематичної картини. Найбільше у його доробку мотивів сільського побуту, яким митець прагне надати значущості й ваги («Ягнятко», «Звозять сіно», «Дай Боже, добрий день» «На поточку прала»). Тому персонажі його картин — прості селяни — вирізняються стриманістю жестів і поз, гідністю й ширістю у виразах облич — саме так художник незмінно передає поетику життя горян. Також художник багато й плідно працює в жанрі живописного портрета і в ньому прагне втілити гострохарактерні образи. Його персонажі підкреслено «небагатослівні», лаконічні і водночас місткі, вирішені ощадливими виражальними засобами. Від певної споглядальності ранніх портретів В. Микита з часом прийшов до філософської заглибленості в таких творах, як «Портрет Ф. Манайла», «Моя мамка», «Портрет невропатолога Д. Снігурського». Але якщо портрети на взірць Д. Снігурського і Ф. Манайла — це ніби акумулятори інтелектуальності, то «Моя мамка» та багато інших портретів — це надзвичайно делікатна мону-ментальність образів, композиційна ясність і гармонійність, шляхетна стриманість кольорів. Намагаючись відкрити глибини людської душі, митець ніби карбує образ із того матеріалу, який дає йому саме життя. У його портретній галереї є напрочуд зворушливі жіночі образи, у яких втілено світлу любов до жінки-матері, жінки-трудівниці. В. Микита також великий майстер пейзажу — здебільшого гірських краєвидів, сповнених внутрішньої боротьби стихій. Сміливими, енергійними мазками пензля він завжди упевнено узагальнює форму, будує зладжену гармонійність переважно холодних, синіх, блакитних, зелених та малинових барв, притаманних Закарпатській школі малярства. Велична ритміка гірських вершин («Карпатські ритми», «Народна готика» та ін.), бентежна мелодійність («Ноктюрн» та ін.) оптимістична дзвінкість барв («Незабаром весна») — такими рисами вирізняються кращі пейзажі В. Микити. Він немов переливає своє враження від краси природи, своє оптимістичне світовідчуття в барви і лінії своїх полотен, у пройнятий радістю, замилюванням у свій край живопис. У створеній за кілька десятиліть портретній галереї є напрочуд зворушливі жіночі образи, в яких втілено світлу любов до жінки-матері, жінки-трудівниці. Саме така одвічна простота земних почуттів, що йде від світобачення народних закарпатських майстрів, творчість яких живила й надихала художника, вимагала від нього й відповідних виражальних засобів.

Творчість В. Микити відома в Україні та за кордоном. Він з 1950 року бере участь в обласних художніх виставках, з 1957 року — республіканських, а з 1961-го — всесоюзних. З 1966 року його твори експонують на виставках за кордоном, зокрема в Болгарії, Італії, Румунії, Словаччині, Угорщині, Франції, на Кіпрі. У 1962 році він став членом Спілки художників України. 27 років був одним з керівників Закарпатської організації Спілки, а 1996 року був її головою й очолював її до 1999-го. З 1999 року й донині викладає в коледжі Закарпатського художнього інституту ім. А. Ерделі.

Народний художник України (1991) В. Микита є лауреатом обласної премії імені Й. Бокшая та А. Ерделі, Світової премії ім. О. Духновича (Прага), Премії ім. Т. Яблонської. 2005 року він був удостоєний Національної премії України імені Т. Шевченка. Його твори зберігаються у багатьох музеях та приватних колекціях України і за кордоном.

Юрій ІВАНЧЕНКО

начальник організаційно-методичного відділу НАМ України

МИКОЛА ДЬОМІН

До 80-річчя від дня народження

Якби потрібно було охарактеризувати особу Миколи Мефодійовича Дьоміна кількома словами, майже кожен, хто його знає, сказав би, що це прекрасна, надзвичайно освічена, мудра і добра людина. Численні ж енциклопедичні відомості, котрі, як правило, позбавлені емоційного забарвлення, передають лише об'єктивні факти.

Микола Дьомін — сучасний український архітектор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, член Національної спілки архітекторів України, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри міського будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури, народний архітектор України, лауреат Державної премії України в галузі архітектури, нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

